

नानाजी देशमुख कृषी संजीवनी प्रकल्प,

डॉ पंजाबराव देशमुख कृषी विद्यापीठ, अकोला भारत मौसम विभाग

ईमेल - mahapocra@gmail.com, gkmsakola@yahoo.com

अमरावती कृषि हवामान सल्ला

मंगळवार दिनांक - २२.१०.२०१९

हवामान घटक	हवामान अंदाज				
	(दिनांक २३ ते २७ ऑक्टोबर, २०१९)				
दिनांक	२३/१०	२४/१०	२५/१०	२६/१०	२७/१०
पाऊस (मिमी)	६	५	२	३	०
कमाल तापमान (अं.से.)	२८	२७	२९	२८	२७
किमान तापमान (अं.से.)	२०	१९	१९	१८	१८
ढग स्थिती (आकाश)	अंशतःढगाळ	अंशतःढगाळ	अंशतःढगाळ	अंशतःढगाळ	अंशतःढगाळ
सकाळची सापेक्ष आर्द्रता (%)	९२	८७	९२	९०	९२
दुपारची सापेक्ष आर्द्रता (%)	७२	७१	६५	६०	७०
वा-याचा वेग (किमी / तास)	४	४	४	४	४
वा-याची दिशा	४०	४४	४०	५५	६०

हवामानाचा इशारा	सध्यास्थितीत जिल्ह्यात दिनांक २२-२६ ऑक्टोबर रोजी हलक्या ते मध्यम स्वरूपात पाऊस पडण्याची शक्यता आहे.				
पिकांचे नाव	अवस्था	कृषि हवामान सल्ला			
सर्व पिक	वाढ	मुंग व उडीद पिकाचे शेत खाली झाले असल्यास रब्बी पिकासाठी लगेच तयार ठेवावे व नियोजनानुसार रब्बी पिकाची पेरणी करावी.			
कपाशी	पात्या/बोंड	<p>सध्यास्थितीत पिकावर बोंड अवस्थेत बोंड व पात्ये गळ रोखण्यासाठी पिकास २ टक्के डीएपी अधिक ४ मी.ली प्लानोफ्रिक्स (२०० ग्रॅम डीएपी + १० लिटर पाणी) १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.</p> <p>तसेच पिकावर बोंड अवस्थेत (लाल्या रोग) पाने लाल पडण्याची लक्षणे दिसताच मग्रेथीयम सल्फेट २० ते २५ किलो प्रती हेक्टरी झाडाच्या मुळाशी देणे किंवा ५० ते १०० ग्रॅम मग्रेथीयम सल्फेट अधिक १०० ग्रॅम युरिया प्रती १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.</p> <p>कपाशीवर मावा, तुडतुडे, फुलकिडे व पांढरी माशी या किडींनी आर्थिक नुकसानाची संकेत पातळी गाठताच पिकावर ५ % निंबोळी अर्काची फवारणी तातडीने प्रतिबंधात्मक उपाय योजना म्हणून फवारणी करावी किंवा वातावरणात पुरेशी आर्द्रता असतांना पर्यावरणनिष्ठ व्यवस्थापनासाठी मेटारायझीयम अनिसोपली ५० ग्रॅम (२ x १०^८ CFU) ग्रॅम किंवा ब्यूव्हेरिया बॅसीयाना १.१५ टक्के (२ x १०^८ CFU) ५० ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यामध्ये मिसळून फवारणी करावी किंवा ब्रुप्रोफेजीन २५ टक्के २० मि.लि किंवा डायफेनयूरॉन ५० टक्के भुकटी १२ ग्रॅम प्रति १० लिटर पाण्यामध्ये मिसळून फवारणी करावी. कपाशी पिकात पांढऱ्या माशीच्या व्यवस्थापनाकरीता हेक्टरी ८ ते १० पिवळे चिकट सापळे लावावेत. कपाशीवर गुलाबी बोंडअळीच्या प्रादुर्भावाचे निदान करण्यासाठी पात्या व फुले लागण्याच्या अवस्थेत वेळोवेळी निरक्षण करावे. बोंडे लागण्याच्या अवस्थेत एक एकर क्षेत्रातून वेगवेगळ्या झाडांची २० बोंडे तोडून ती फोडून पहावीत. खाली गळून पडलेली प्रादुर्भावग्रस्त पात्या, फुले व बोंडे गोळा करून त्वरित नष्ट करावीत व आर्थिक नुकसानाची संकेत पातळी गाठताच पिकावर ५ % निंबोळी अर्काची फवारणी तातडीने प्रतिबंधात्मक उपाय योजना म्हणून फवारणी करावी. किंवा बीटी कपाशीमध्ये रेफुजी झाडावर ५ टक्के प्रमाणावर गुलाबी बोंड अळी दिसून येताच व फुलामध्ये प्रादुर्भाव ५ टक्के पर्यंत आढळून आल्यास क्रीनॉलफॉस २५ टक्के ए एफ २५ मि.लि क्लोरपायरीफॉस २० टक्के प्रवाही २५ मि.लि प्रती १० लिटर पाणी या प्रमाणे फवारणी करावी. प्रादुर्भाव ५ ते १० टक्के पर्यंत आढळून आल्यास थायोडिकार्ब ७५ टक्के भुकटी २० ग्रॅम किंवा इंडोक्झाकार्ब १५.८ टक्के १० मि.लि प्रती १० लिटर पाणी या प्रमाणे फवारणी करावी. पिकावर फवारणी करण्या अगोदर पावसाचा अंदाज घावा मग फवारणी करावी.</p>			

सोयाबीन	कापणी	सोयाबीन पिकाची कापणीचे वेळी दाण्यातील ओलाव्याचे प्रमाण १५ ते १७ टक्के असावे. कापणी नंतर पिक ताबडतोब खव्यावर ठेवावे तसेच काढलेल्या पिकाची पावसापासून संरक्षण करावे. सोयाबीनचे पिक संकरीत पिक नसल्यामुळे पुढील हंगामातील पेरणी साठी स्वतः तयार केलेले बियाणे वापरता येते. मात्र त्यासाठी सोयाबीनची मळणी करतांना मळणी यंत्राच्या ड्रमची गती ३५०-४०० फेरे (आर.पी.एम) प्रती मिनिट पेक्षा जास्त नसावी. यापेक्षा गती जास्त असल्यास बियाण्याच्या उगवण शक्तीवर परिणाम होतो. साठवणूक करतांना बियाण्यातील ओलाव्याचे प्रमाण १० ते १२ टक्के पेक्षा जास्त नसावे. पिक काढणी अगोदर आपल्या स्तानिक वातावरण व पावसाचा अंदाज घावा.
तूर	वाढ	तूर पिकाचे पाने खाणा-या अब्यांपासून सौरक्षणासाठी त्वरीत किमान एकरी दोन फेरोमाने सापळे लावावे. सापळ्यातील अडकलेले पतंग किमान दर आठवड्याने नष्ट करावे व आवश्यकते नुसार २० ते २५ दिवसातून एकदा त्यातील वडी (ल्युर) बदलावी. गरज पडल्यास पिकावरील पाने खाणा-या अब्यांचा नियंत्रणासाठी ५ % निंबोळी अर्काची फवारणी करावी .
उडीद	कापणी	उडीद पिकाची मळाने करून व तयार झालेल्या मालाची सुरक्षित ठिकाणी साठवणूक करावी.
रबी पिके	पेरणी	रबी पिकामध्ये कोरडवाहू गव्हाची पेरणी ऑक्टोबरच्या शेवटच्या आठवड्या पर्यंत करावी, त्यासाठी पीडीकेव्ही वाशीम (डब्ल्यूएसएम-१४७२), एकेडीडब्ल्यू २९९७-१६ (वारद), एमएसीएस-१९६७, एनआय-५४३९ यापैकी शिफारस केलेल्या वाणाची निवड करावी. कोरडवाहू गव्हासाठी रासायनिक खताची शिफारस मात्र ४० किलो नत्र व २० किलो स्फुरद प्रती हेक्टरी पेरणीचे वेळी द्यावी. रबी पिकामध्ये ओलीत करडी या पिकाचा समावेश करावयाचा असल्यास भीमा, एकेएस -२०७, पिकेव्ही - पिक, किंवा नारी -६ या वाणची निवड करावी व पेरणी ऑक्टोबरच्या शेवटच्या आठवड्यात पर्यंत करावी. पिकामध्ये नत्र स्थिर करण्यासाठी, स्फुरद उपलब्ध होण्यासाठी व मातीतील बुरशीजन्य रोगांपासून बचावासाठी अझोटोबाक्टेर व पीएसबी जीवाणुसंवर्धक २५ ग्रॅम व ट्रायकोडर्मा ५ ग्रॅम प्रति किलो बियाण्यास बीजप्रक्रिया करावी. ओलित हरभरा साठी जाकी ९२१८, विजय, पिडीकेव्ही कांचन ची पेरणी शेवटच्या आठवड्यात पर्यंत करावी. पिकामध्ये नत्र स्थिर करण्यासाठी, स्फुरद उपलब्ध होण्यासाठी व मातीतील बुरशीजन्य रोगांपासून बचावासाठी रायझोबियम व पीएसबी जीवाणुसंवर्धक २५ ग्रॅम व ट्रायकोडर्मा ५ ग्रॅम प्रति किलो बियाण्यास बीजप्रक्रिया करावी.
फळझाडे	वाढ/परिपक्वता	आंबिया बहरतील संत्रा फळे तोडणीस आले असल्यास फळे तोडणीचे १५ दिवस अगोदर पाणी देणे बंद करावे. आंबिया बहरातील फळे काढणीच्या १५ दिवस अगोदर कार्बेन्डॅजिम ०.१% (१०) ग्रॅम १० लिटर पाण्यात टाकून फवारणी करावी. यामुळे फळे वाहतुकीत सडण्याचे प्रमाण कमी होते. फळे तोडतांना शक्यतो फळाला ५ मिमी देठ ठेवावा. बागेमध्ये आच्छादानाचा वापर करावा. मृगु बहारातील फळांची वाढ वेगाने होण्याकरिता जिब्रेलिक अॅसिड १५ पीपीएम + मोनो-पोटॅशियम फॉस्फेट १%(१किलो) १०० लिटर पाण्यात टाकून फवारणी करावी. झाडावर पानांची संख्या कमी व पाने पिवळट हिरव्या रंगाची असल्यास कॅल्शियम अमोनियम नायट्रेट १% (१ किलो) + जिब्रेलिक अॅसिड १५ पीपीएम + कार्बेन्डॅजिम १०० ग्रॅम + १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. बुरशीजन्य फळगळ कमी करण्याकरिता कॉपर ऑक्सीक्लोराइड ३० ग्रॅम किंवा कार्बेन्डॅजिम १० ग्रॅम + १० लिटर पाण्यात टाकून फवारणी करावी.
भाजीपाला	लागवड	मिरची पिकावरील शॅडेमर (डाय-बेक) व फळसड रोगाच्या नियंत्रणाकरिता डायफेनकॅनाझोल २५ ईसी ५ मिली १० लिटर पाण्यात किंवा अझोक्सोस्ट्रोबीन २३% एस सी १० मिली किंवा बेनोमिल ५० % डब्ल्यूपी ४ ग्राम १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी. लवकर व उशिरा येणारा करपा रोगाच्या नियंत्रणाकरिता अझोक्सोस्ट्रोबीन २३% एससी, १० मिली १० लिटर पाण्यात मिसळून फवारणी करावी.
पशु व पक्षी		जनावरांचे बाह्य परजीवी पासून रक्षण करण्यासाठी जनावरांना खरारा करावा, यामुळे शरीरावरील बाह्य परजीवी गळून पडतात त्वचा चमकदार दिसते. गोठ्याच्या फटीत हे बाह्य परजीवी लपून बसतात त्यामुळे गोठ्याच्या काण्याकोपऱ्यात शिफारशीत गोचीड नाशकाची फवारणी करावी आणि फवारणी करतांना गोठ्यात जनावरे नसावीत.

सदर कृषि सल्ला पत्रिका डॉ पंजाबराव देशमुख कृषि विद्यापीठ, अकोला येथील ग्रामीण कृषि मौसम सेवा योजनेतील तज्ञ समितीच्या शिफारशीवरून तयार करून प्रसारित करण्यात आली असून नानाजी देखमुख कृषि संजीवनी प्रकल्प कार्यालय मुंबई येथून प्रसारित करण्यात आलेली आहे.